

מערך שיעור

שם המערך- מסע בערי מרוקו: אנשים, סיפורים ומורשת.

עוגני השיעור

שכבת גיל: כיתה ה'

ציר מוביל: מסיפורי קהילות לפסיפס ישראלי – סיפורי קהילות יהודיות במרוקו ומשמעותן .

רעיון מרכזי: סיפורי יהדות מרוקו מבטאים חכמה, יצירתיות ואנושיות, ומהווים חלק חשוב

מהפסיפס הישראלי המשותף.

נושא: חיי הקהילה היהודית בערי מרוקו – מקום, תרבות, זהות ומסע לישראל.

מיומנויות:

אוריינות לשונית

אוריינות מידע

חשיבה יצירתית

אוריינות מרחבית

בין-תחומיות: שפה, תרבות, היסטוריה, אומנות

פתיחה

מטרה: לעורר סקרנות, לפתוח שיח זהות ולהכניס את התלמידים למסע תרבותי בעקבות יהדות מרוקו.

מה עושים?

1. שאלים:

- מה הופך אותנו לעם אחד – גם אם גדלנו במקומות שונים בעולם?
- האם צריך להיות דומים כדי להיות חלק מאותו עם?
- מה משותף ליהודים בכל העולם?
- מה חשוב לכם לשמור מהמשפחה שלכם?

2. מסבירים על הפסיפס:

עם ישראל הוא פסיפס - כל חלק שונה, אבל יחד אנחנו יוצרים תמונה אחת יפה ושלמה.

3. מציגים את מפת האגן הים התיכון ומיקום מרוקו על המפה.

תמונות של: העיר מקנס, יהודים במרקש, בית הכנסת ברבאט, הביגוד המיוחד של מרוקו.

4. שאלים:

- מה אתם רואים בתמונות? אלו רגשות עולים לכם?
- איך זה קשור ליהדות שאתם מכירים כאן בישראל?
- מה מזכיר לכם בית?

5. מסכמים:

עכשיו נצא למסע קצר בין סיפורים, צבעים וצלילים – כדי להכיר את המורשת היפה של יהדות מרוקו.

מה צריך?

מפת אגן הים התיכון

תמונות של:

- העיר מקנס
- יהודים במרקש
- בית הכנסת ברבאט
- ביגוד מסורתי
- ממרוקו

למידה פעילה: חלק א'

מטרה: להכיר ערכים המאפיינים את קהילות יהודי מרוקו דרך סיפורי דמויות מפתח.

מה עושים?

1. מספרים על **זוהרה אלפסיה** – קול נזהב

- זוהרה נולדה במוגדור והייתה מוכשרת בשירה מגיל צעיר.
- שירה ליוו אירועים ושמחות בקהילה.
- למרות קשיים, בחרה לתת לכישרון שלה להאיר.

ערך מרכזי: כישרון כמנורה מאירה – להשתמש בו לטובת הקהילה.

משמיעים לתלמידים **שיר של זוהרה אלפסיה**

2. מספרים על מקנס – **רבי רפאל בירדוגו** ("המלאך של מקנס")

- אחד מחכמי מקנס הגדולים.
- היה מקשיב, מיעץ ועוזר לאנשים מכל שכבות החברה.
- קרא ללמוד, לחקור ולהיות סקרנים.

ערך מרכזי: חכמה נובעת מלימוד, הקשבה ולב טוב.

3. מספרים על רבאט – **הרב שלום משאש** – רב של אנושיות

- רבה של קזבלנקה והרב הראשי של ירושלים.
- דגל בענווה, אחווה ועזרה הדדית.
- התייחס לכל אדם בכבוד – גם במצבים מורכבים.

ערך מרכזי: אנושיות כיסוד ביהדות.

4. ממלאים דף עבודה על הסיפורים: (נספח 1)

- איזה סיפור היה משמעותי עבורך?
- למה דווקא סיפור זה?
- מה סיפור זה מלמד אותנו על יהודי מרוקו?

5. **מסכמים:** שלושת הסיפורים חשפו ערכי המורשת של יהדות מרוקו – כישרון, חכמה ואנושיות.

מה צריך?

הקלטה של השיר "ליבי במזרח" (לחן מסורתי / קריאה מוקלטת)

דף עבודה לתלמידים – (נספח 2)

טקסט השיר מודפס / מוקרן

עפרונות / צבעים

למידה פעילה: חלק ב'

מטרה: לחוות את תרבות מרוקו דרך טעם, צליל וצבע, וליצור חיבור רגשי.

מה עושים?

מתחלקים ל-3 תחנות ובכל תחנה לומדת על היבט תרבותי אחר.

תחנה 1 – טעמי מרוקו

הרחת תבלינים: כמון, זעפרן, פפריקה.

מה מריחים? מה מזכיר בית?

שיחה: מדוע אוכל הוא חלק חשוב במורשת?

תחנה 2 – צלילי מרוקו

האזנה לפיוטים: [אדון הסליחות](#), [אעופה אשכונה](#).

האם אתם מכירים מהבית את הפיוט?

התלמידים משתפים: מה זה מזכיר? אילו רגשות זה מעורר? צבעי מרוקו (חמסה)

פעילות קצרה: תנועה לפי הקצב.

תחנה 3 – עיצוב חמסה לפי קהילה

הצגת דוגמאות: חמסות, אריחים, דגמים גאומטריים.

יצירה: עיצוב חמסה אישי (נספח 2)

הסבר קצר על החמסה כסמל להגנה וברכה.

מה צריך?

תחנת טעמים: תבלינים (כמון, זעפרן, פפריקה), קעריות להרחת

תחנת מוזיקה: רמקול, קטעי פיוטים ושירים מסורתיים

תחנת יצירה: דפי חמסה מודפסים, צבעים, מדבקות, מספרים, דבק

עיבוד וסיכום

מטרה: לסכם את הלמידה, להעמיק את ההבנה הרגשית והערכית, ולחבר בין הסיפור ההיסטורי לעולמם האישי של התלמידים.

מה עושים?

1. מה משותף בין הדמויות שלמדנו עליהן?

2. אילו ערכים מצאנו בסיפורים?

3. איך תרבות מרוקו משפיעה על חיינו בישראל היום?

כל תלמיד כותב/ת:

“הערך שאני לוקח/ת מהשיעור הוא _____ כי _____”

מורשת יהדות מרוקו מלאה אור, חכמה ואנושיות – וגם אנחנו ממשיכים את הסיפור שלה בפסיפס הישראלי של היום.

להמשך המסע

משימה משפחתית:

שוחחו עם אחד מבני המשפחה:

- מה יודעים על יהדות מרוקו במשפחה שלנו?
- אילו ערכים עברו מדור לדור?

הביאו לשיעור הבא:

- משפט
- תמונה
- או חפץ קטן שמספרים את סיפור המשפחה.

בכיתה

יוצרים “קיר מורשת – הפסיפס של כיתה ה’”

עם משפטים, תמונות ויצירות החמסה.

סיפורי יהודי מרוקו בערים השונות

איזה סיפור היה משמעותי עבורך?

למה דווקא סיפור זה?

מה סיפור זה מלמד אותנו על יהודי מרוקו?

האם יש לך או למשפחתך סיפור אישי על יהודי מרוקו?

